

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc de
schimb costă fiecare ziar 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Convenția comercială cu România.

De Vasile C. Osvadă.

Parlamentul din Budapesta, după o discuție de 3 zile — a primit Sâmbătă proiectul de lege pentru inarticularea convențiilor comerciale cu România.

Discuția parlamentară asupra acestei convenții, la care au luat parte cei mai de seamă oratori ai vieții publice ungurești — ne a dat din nou convingerea, că în țara noastră prea puțin se ține seamă de adevăratele necesități ce se impun pentru o liniștită dezvoltare economică a popoarelor ce o înconjoară.

Copleșiți de dragostea intereselor lor de țară, mascată prea adese de un șovinism intolerant și de speculă — conducătorii de țară și Ungariei nu au nici obiectivitatea, nici calmul judecării ce se impune în fața actelor de importanță convenției economice cu România.

Recunoaștem că, în discuția asupra convenției cu România au fost trimise cele mai bune și mai puternice argumente parlamentare pe cari le au avut oratorii, cari au grijit să păstreze nivelul înalt al discuției. Ajunși însă în fața realilor exigențe ale statului, departe de a lăsa să se întrezărească vre-o soluție economică, cerută cu o înaltă insistență de adevăratele trebuințe ale țării, oratorii unguri s'au pomenit în jeluire, constatând cu durere că: »da, recunoaștem situația dată e foarte grea, noi simțim că se impun reforme cuminiți — dar noi nici nu le știm, nici nu le putem aplica«.

Constatarea aceasta nu o facem noi pentru întâia oară. O face cel mai șovinit și ziar guvernamental »Budapesti Hirlap«, în numărul său de Sâmbătă, când spune în primul articol publicat că »discuțiile parlamentare în legătură cu convenția, deși s-au deschis perspective largi și foarte bune, nu ne-au dat însă nici o soluție, și ne-au dovedit numai neputința (teheletlenységünkét bizonyították).«

Toți oratorii din parlament au discutat asupra convenției numai din punct de vedere academic și de înaltă politică economică.

Agrarii, prin contele Károlyi au protestat contra importului de vite (corect: importului de carne de vită) ce s'a prevăzut în convenția pentru România — invocând argumente temeinice în favorul necesității de a sprijini agricultura în Ungaria, stat — prin excelență — agricol.

Mercantiliștii prin șeful lor Sándor Pál au abia și-au putut ascunde bucuria că s'a deschis vama în spre România pentru articolele de industrie — ce se vor plasa prin mijlocul negoț al Ungariei.

Contele Bánffy a scos în relief credințele false ale clasei marilor proprietari, spunând

cu multă naivitate că această convenție ajută în special Ardealul.

Ministrul de comerț Hieronymi a apărut baza politice 67-iste, afirmând imposibilitatea că Ungaria numai pe baza teritoriului vamal comun își poate apăra propriile interese economice.

Mai aproape de adevăr a umblat contele Serényi, ministrul de agricultură, care a semnalat măsuri reale pentru ridicarea agriculturii prin organizarea valorării și a consumului. Asupra importanței ce o are convenția n'a stăruit mult — mai ales dându-și seama că guvernul se găsește încă în preajma încheierii convenției comerciale cu Sârbia.

Credem că a fost o mare greșală că dintre membrii partidului naționalităților nici un deputat n'a profitat de prilejul, ca pe de o parte să facă declarații asupra credințelor noastre politice în materie economică, iar pe de altă parte să arăte pagubele enorme ce se aduc prin această convenție celei mai mari părți a locuitorilor din Ardeal — în special românilor ardeleni.

Admitem că această discuție cerea pregătiri speciale, dar când știm că din întreaga bibliografie ungurească a convențiilor comerciale trei din cinci părți se ocupă cu relațiile comerciale a monarhiei noastre cu România — această pregătire nu era prea anevoioasă.

Dar ori cât ar fi fost de anevoioasă ea se impunea în urma faptului — asupra căruia ne-om opri mai târziu — că întreaga margine noastră ardeleană, începând dela mocanii din Covasna până încoace peste Poiana-Sibiului — și-au pierdut prin convenția aceasta toate izvoarele de venit — dacă nu și întreaga existență...

Convențiile comerciale au o importanță capitală în relațiile și tratatele internaționale. Prin aceste convenții se regulează reciproc relațiile comerciale a două state. Importanța convențiilor comerciale nu rezidă numai în taxele vamale, ce se fixează pentru cele două state contractante, căci prin convenții se regulează o samă de chestiuni de cea mai mare importanță. Amintim: se garantează pentru supușii statelor contractante libera exercitare a negoțului și a meseriilor, în condițiile fixate pentru cetățenii autohtoni. Supușii statului în convenție nu pot fi taxați pentru purtarea meserii ori a negoțului cu taxe ori contribuții mai mari ca cetățenii țării. Câteva întreprinderi sânt numai rezervate cetățenilor statului respectiv ca de pildă: dreptul de farmacie, de samsar etc. Asemenea intră între excepții și activitatea societăților străine, fie comerciale, fie de asigurare.

Tot prin convenții se fixează dreptul de navigațiune, afacerile consulare, dreptul de proprietate a invențiilor, etc.

Importanța convențiilor comerciale e dar evidentă, și în statele cu o politică econo-

mică conștiință și puternică se și dă convențiilor comerciale cea mai mare atențiune. E de-ajuns să pomenim de blocul lui Napoleon ori de billul lui Mac-Kinley din America ori de politica vamală prohibitivă pentru produsele agricole inaugurată în Germania la anul 1879.

Primele convenții comerciale le găsim în veacul al 17-lea. Întâia convenție comercială regulată e cea dela 1703, încheiată între Anglia și Portugalia, zisă convenția Methuen, după numele celui care a condus tratativele.

Monarchia Austro-Ungară a încheiat cu România prima convenție la 1875. Dar deja la anul 1879, în urma politicii vamale germane, relațiile s'au încordat. Până la anul 1886 însă România a exportat în Ungaria bucate scutite de vamă. La 1893 s'a încheiat tratatul comercial cu România, care apoi a fost turburat prin nenorocitul război vamal, până când la 1905 s'au reluat tratativele, al căror rezultat e convenția comercială primită acum Sâmbătă în parlamentul din Budapesta — convenție care formează partea întregitoare a tratatului din 1893.

Prin noua convenție, Austro-Ungaria a obținut taxe vamale mai scăzute pentru mașini agricole, ape minerale, articole de faianță și sticlărie, petrii de moară, mărfuri de fier turnat și altele. Nici o marfă din monarhie nu poate fi îngreunată cu taxe vamale interne (de poduri, de piață) în măsură mai mare decât mărfurile indigene române.

În schimb România și-a fixat dreptul de import pentru vite în monarhie și a-nume în anul 1910 — 12.000 capete de vite. Acest număr crește treptat până la numărul 35.000, care va fi ajunsă în anul 1917 — până la care dată e încheiată convenția.

În afară de aceste România mai are dreptul să importe an de an câte 60.000 porci.

Atât vitele cât și porcii însă pot fi importate numai în stare tăiată (carne) și în schimbul plăcirii unei taxe vamale, destul de urcată.

Peste acest contingent nu se pot importa vite din România în schimbul ni i unei taxe vamale.

Contingentul importului de carne de vită din România, fixat în noua convenție, formează abia ceva peste 2 proc. din întreg consumul anual de carne din monarhie.

Față de acest contingent, în proiectul de convenție cu Sârbia, contingentul de importare e fixată cu 20.000 de vite și 50.000 de porci în stare tăiată.

Ne întrebăm acum și ca cetățeni și mai ales ca români, cari sânt avantajii ori desavantajii acestei noi convenții?

Din punctul de vedere al politicii economice de stat convenția comercială cu

România e de cea mai mare importanță, dat, fiindcă monarhia, dar mai ales Ungaria cu industria și negoțul său puțin dezvoltat nu-și poate găsi piețe de desfacere decât în Răsărit și mai ales în România. Față de aceste mari favoruri, importul de carne fixat e o jertfă agrară de tot disparență.

Pentru noi Românii din Ardeal însă această convenție e direct o lovitură de moarte.

Mocanii, poienarii și mărginenii noștri au pierdut total ieftenele și bunele pășuni din România unde își creșteau oi și vite, pe cari apoi le aduceau acasă pentru valorizare.

În senzul convenției noi însă nici o oaie, nici o vită nu mai poate fi trecută încoace peste graniță — *decât numai în stare tăiată (carne)*. Mărginenii noștri prin urmare au pierdut orice posibilitate de câștig în relație cu pășunatul din România.

Și când știm că mărginenii noștri formează cea mai inteligentă și cea mai cu stare parte a românilor din Ardeal — acum când îi vedem despoiați de singurul lor izvor de câștig — ne plânge sufletul în fața acestui dezastru național, ce ne copleșește pe urmele nenorocitei convenții. Și durerea noastră e cu atât mai mare, cu cât convenția a fost tratată și e încheiată — cu frați de-al noștri cărora le era cu puțință ca măcar să micșoreze acest dezastru.

În același timp însă nici guvernul ungar n'a căutat să recompenseze această pierdere prin fixarea de tarife speciale pentru produsele industriei casnice și a meseriei purtate de locuitorii mărginași cu România.

O singură nădejde ne-a mai rămas, anume că »necazul ne va învăța« și locuitorii mărgineni, stânginiți în cultura vitelor vor îmbrățișa meseriile, a căror produs îl vor desface în România, altcum mizeria se va întinde și peste ținuturile cari până acum erau mai bine situate materialicește.

Și-apoi ne gândim și la termenul când expiră convenția: *la anul 1917*. Poate că

cerul va fi atunci mai milostiv față de neamul nostru și cu ajutorul celor chemați — lucrurile vor putea lua o față mai favorabilă. Până atunci însă să muncim mult și cuminte, să învățăm din această nenorocire și să dăm importanța *cuvântă* chestiilor economice, cu a căror *organizare* ni-se impune să ne ocupăm cu dinadinsul.

I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu la prim-ministru. I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu a fost azi primit în audiență la primul ministru d. Khuen, la orele 12 și jumătate. Audiența a durat timp de două ceasuri. I. P. S. Sa a prezentat dlui Khuen un memoriu. După știrile ce primim memoriul este identic în toate punctele cu memoriul prezentat de d. Dr. I. Mihu.

Impăcarea româno-maghiară. Din București ni-se scrie că în anumite cercuri politice circulă zvonul despre tratativele ce s'ar fi început la București în interesul unei împăcări sincere între România și Ungaria.

Ziarul »Seara« privește asupra acestor tratative următoarele lămuriri:

»E foarte natural ca la București să se adune și uneori să se încurce firele politice austro-ungare în chestiunea Românilor din Ungaria.

În vremea din urmă și mai ales după vizita Archiducelui Franz Ferdinand la Sinia, diplomația austro-ungară a căutat să intereseze și mai mult cercurile hotărâtoare din București pentru problema unei aplanări a conflictului între Maghiari și Români.

Cercurile hotărâtoare din București n'au uitat însă experiențele triste din timpurile de glorie ale lui Bánffy și Jeszensky și ale vizitei regelui Carol la Budapesta. De aceea și au arătat rezerve și au cerut oare cari garanții reale din partea guvernului ungar.

Atunci a fost inventat »moderatul« Mangra și tot atunci s'au pus bazele »Corespondenței române«, care servește politica acestuia.

Dar aventura cu Mangra a dat faliment. Toată lumea românească din Ardeal și din România a protestat contra lui Mangra și chiar unii factori foarte importanți dela Viena s'au arătat neîncrezători în omul șovinistului Tisza.

După furtuna izbucnită în presa națională, pe urma discursului nenorocitului grandoman, cercurile hotărâtoare din țară, cari la început arătasera un interes de simpatie lui Mangra și încercările de retras foarte repede și păstrează astăzi o prudentă.

Totuși, diplomația austro-ungară din Viena n'a renunțat să mai încerce a câștiga în politica oficială a României pe seama »de pace« a guvernului Khuen-Héderváry.

De aci și sforțările primului ministru de a pune la cale tratative nouă cu România. Foarte interesantă este și t.ama, care în diplomația austro-ungară că vizita regelui la Ischl nu va mai avea loc, precum se știe și la Budapesta și la Viena și mai ales în cureștii.

Fără îndoială actualul, guvern ungaresc misiunea de-a rezolvi chestiunea națională și a pune odată capăt veșnicului conflict frământă țara întreagă. Guvernul ungaresc cercat și va mai încerca să zdrobească noastre profitând de toate influențele care poate să dispună, direct și indirect. Cu acela trebuie să dăm o deosebită importanță articolului publicat de oficiul francez al consulului român (reprodus în numărul nostru) că singurul factor autorizat, cu care poate guvernul ungaresc în chestiunea împăcării comitetul central al partidului național-român.

Articolul din organul francez trebuie să cotim ca un răspuns dat la diverse și ne-răspuns care tradus în limba de toate zilele să spună: Mangra și oamenii lui Tisza n'au căuta *nici* la București...

»Corespondența română« a apărut Budapesta ni-se anunță că începând cu azi, 1 August n., »Corespondența română« I. Slavici a încetat.

A omorât-o bănuiala (uneori foarte îndreptătată) că a fost înflințată în scopul de a sprijini chestiunea părintelui Mangra.

Se sporesc morții noului »curent«...

O rectificare. Primim din Bad Reichenhau dela dl Partenie Cosma, directorul »Albina« următoarele rânduri: Informațiunea din Nrul 148 al »Tribunei« — că și pe mine m'ar fi consultat ministrul-președinte Khuen...

Gronică artistică.

De S. Secula.

Noi, Românii din această patrie socotim Bucureștii — cu drept cuvânt — de centrul vieții culturale-artistice românești.

Mijloacele lor sânt multe ale noastre foarte modeste; dar tot ni-se poate permite, ca în calitate de aderenți ai unității culturale, să ne spunem și noi cuvântul, să apreciem »sine ira et studio«, mișcarea teatrală și dela noi și de peste munți.

Cântecul e cel mai puternic element și este și un rezultat al însuflețirii.

Având în vedere acest principiu educator sub raportul artistic, *fondul de teatru* a inaugurat reprezentațiile de rotație în centrele românești.

După turneurile inaugurale ale lui Z. Bărsan au urmat șezătorile naționale ademenitoare prin joc, cântec și costume de mândrețe născute, — iar acum avem trubaduri, pe cântăreștii Crișan și Mărcuș.

Începuturi modeste, dar temeinice, riguroase și mult promițătoare.

În România statul susține teatre naționale, dintre cari *Teatrul Național* din București a

avut în repertoriul său din stagiunea expirată și lucruri originale, pentru cari s'au pus și s'au dat premii.

Relevăm piesele cari au dominat scena: *Apus de soare* și *Viforul* de dl *Delavrancea*.

Domnul *Barbu Ștefănescu-Delavrancea* și-a început activitatea sa literară la »*Revista Nouă*« de sub direcția dlui *Bogdan P. Hașdău*.

Limba dlui *Delavrancea*, ca cristalul, l-a făcut în grabă popular pe gingașul scriitor.

»*Sultănica*« era în mâna tuturora, »*Intre viață și vis*« și alte nuvele își ajung apogeul în »*Parasiții*«.

»*Parasiții*« având toate însușirile de roman, așteptarea generală legitimă era: din nuvelă la roman, drumul duce drept, talent există, așteptăm...

Dar în România, unde toată lumea face politică, d. *Delavrancea* nu a putut să se eschiveze de influența mediului și să rămână un Orfeu al vremilor din bătrâni...

Dar pe artist ori unde îl vei pune, tot artist rămâne!

Cuvântările sale politice sânt cap'd'opere; era păcat să nu dea neamului său și aceste perle din sufletul său senin, distins și născut, care te vrăjește cu frumuseța vorbirii sale.

După o activitate politică, în care Muză că amușise, publicul află, că dulcele și scriitor și orator s'a întors la ocupațiile de predilecție și răsfoiește cronicile, ca să figureze din vremurile și gloria din bătrâni.

Stilul de elită pregătește dramele din vremuri furtunoase... așteaptă publicul interes.

Se reprezintă la Teatrul Național »*Apus de soare*«, redând peripețiile morții lui Ștefan *Sfânt și Mare*.

Publicul a aplaudat cu entuziasm și a dominat afișul.

Văd din ziare această primire însuflețită și să dau măcar de o dare de seamă compusă.

Găsesc în *Lucașfăru* o dare de seamă semnată de G. B. D., pe care îl știm, că în cata lui de critică literară e: *amicus Placis amica veritas*.

Criticul face o lungă și incolăcită expunere subiectului *minunat*, scăpând din când în când din condeiul *circumspect*, câte un »orică« să nu îl mulțumim, dar predată »te impact« în unor *accente de eroism*...

Un alt martor ocular mi-a spus că piesa...

	<p>FABRICA DE OBLOANE JALUSINE DE ESSLINGEN CONTRA KAZELOR SOLAR SI STORURI</p>	<p>RONA ERNÓ EUDAPEST TELEFON 23-85</p>	<p>ZABELLA UTCZA 47. TELEFON 23-45.</p>
---	--	--	--

Vlad și partidul — va răspunde dl Birăuț, care de când cu odisela sa romanticoasă prin buzuraarele lui Burdia, s'a obișnuit atât de mult a »ride în pumni«, încât nu e sigur că se va mai putea desvăța de nărvul acesta urit... Nu de mult, într'o declarație lungă și sumeasă căduse de știre, că își poate exercita această meserie rentabilă și pe contul deputaților naționaliști, căroro le făcea complimentul, că nu se pricep la administrație și organizare... D. Aurel Vlad n'are desigur nici un motiv de a fi vesel de această șugubeață tovarășie a sa cu lstețul și zimbitorul d. Dimitrie Birăuț.

Ceeace scria »Neamul Românesc« la 1908 se potrivește întocmai și la actuala criză din redacția »mondială«. Partidul a pățit o rușine fără precedent pe urma tovarășiei sale cu gheșeftarul tipograf Birăuț, iar acesta triumfează și »ride în pumni«.

Un cititor.

Ședința penultimă.

— Ședința de Luni a Camerilor. —

Deși e Luni și la ordinea zilei sânt numai chestiuni de puțină senzație politică, partidul guvernamental se prezintă în mare număr fiindcă era vorba că azi va răspunde ministrul-președinte contele Khuen la interpelarea deputatului Urmánczy în chestia prefectului comitatului Murăș-Turda, cunoscutul Erösdý, care zilelele din urmă a fost atacat în mod violent de către membrii coaliției de odinioară.

Nefiind de față interpelatorul, contele Khuen a cerut voie să răspundă numai mâne, ceea ce i-s'a și admis.

Camera, de altminteri, a »dezbătut« și votat în mai puțin de un cias și cel din urmă proiect de lege despre judicatura consulară.

Ședința e prezidată de vicepreședintele Kabos Ferencz.

Se votează și în a treia citire proiectele de lege aprobate în ședința de Sâmbătă.

Blanár Ferencz (raportor) face istoricul judicaturii consulare în monarhia austro-ungară.

Într'adevăr, Quinton, a demonstrat cu experiențe că toate acestea sânt posibile. Dânsul a deschis vinele unui câne, lăsând să i-se scurgă sângele aproape tot și când cânele rămășese aproape mort îl introduse în vine apă de mare cât sânge i-a scos. Imediat cânele a început să umble și după opt zile era mai sănătos ca înainte, răstigând toată hemoglobina pierdută.

O altă experiență a lui Quinton: a scos din organismul vertebratelor acea celulă delicată, globulul alb, care nu-și conservase vitalitatea sa în nici un mediu chimic, și l-a pus în apă de mare: globulul alb a trăit în chip normal.

Deci, experiențele confirmă existența mediului marin original ca mijloc vital al celei organice.

Viața trebuie să fi apărut pe pământ când temperatura era de 44°: aceasta este cea mai înaltă temperatură suportată de celula animală și în același timp cea mai favorabilă actelor vieții. Organismele cari s'au născut în acea epocă trebuie să fi fost animale cu sânge rece, a căror temperatură este egală cu mediul în care trăiesc și în care au găsit condițiunile termice ale vieții.

Însă globul terestrii s'a răcit și mai mult și a ajuns la 42 de grade; atunci reptilele cari erau echilibrate — diu punct de vedere termic — la 44°, s'au coborât și ele la 42, și tot astfel, rând

Lovász M.: Nu este monarhie austro-ungară. Există numai un regat ungar (Sgomot).

Ugron G.: Există monarhie! (Sgomot).

Blanár continuă expunerile sale.

Bakonyi Samu (justhist) nu primește proiectul fiindcă nu exprimă suveranitatea statului ungar.

Székely F. (ministru de justiție). Consiliul fiind slujbași comuni și funcțiile lor sânt comune și astfel și justiția trebuie să fie comună.

Ugron G. (kossuthist) combate proiectul.

Polonyi Géza (kossuthist) polemizează cu Székely, ministru de justiție.

Székely F. răspunde scurt.

Proiectul se votează apoi atât în discuția generală cât și pe articole.

Herczeg Ferencz raportează despre starea bibliotecii, anunțând că dispune de 65.121 volume, dintre 3557 a fost cumpărate în cursul anului trecut.

Khuen Héderváry (ministru-președinte) roagă să i-se permită să răspundă la interpelarea deputatului Urmánczy Nándor numai mâne, fiindcă interpelatorul nu e prezent.

Camera admite cererea.

Ședința se ridică la orele 11 și 20 m.

Camera magnaților.

Comisiile camerei magnaților au ținut azi ședință plenară în care au dezbătut și primit proiectele de lege votate de Camera deputaților.

Magnații sânt convocați la ședință pe ziua de 4 August.

Situația politică.

Mandatul dela Vârșeț.

Secretarul de stat Karátsonyi Lajos și a ținut ieri, Duminecă, vorbirea de program în fața unui auditor alcătuit mai mare parte din funcționari.

Karátsonyi s'a declarat aderent al votului universal și și-a exprimat convingerea că introducerea urgentă a acestei reforme e o necesitate imperioasă.

În ce privește chestiunile militare, a declarat că la reforma codului penal militar va stărui pentru introducerea limbii ungurești. În ce privește serviciul militar de doi ani, consiliul de miniștri n'a hotărât încă, dar introducerea acestei reforme e numai chestie de timp.

pe rând ce globul s'a răcit, dânsule s'au coborât la o temperatură de 40, 35, 30, 20 de grade, etcetera.

Atunci trebuie să fi apărut animalele cu sânge cald, și sângele lor s'a încălzit din ce în ce pentru ca să compenzeze răceala progresivă a mediului în care trăiau, astfel ca să permită celei o funcționare bună, care nu se poate efectua decât la aproape 44 de grade.

Rezultatele la cari a ajuns Quinton sânt: că omul, care are o temperatură inferioară păsărilor, a apărut mai înaintea lor, pe când teoriile cari fuseseră în ființă până la Quinton, puneau pe om ca ultimul apărut pe pământ.

Legea aceasta se poate formula astfel: »Viața animală, apărută sub forma de celule în mare care avea o anumită cantitate de săruri (8 la mie) s'a sforțat să și conserve această soluțiune salină originală, în toată scara zoologică«.

Quinton a demonstrat »constanța salină« prin experiențe și anume: o persoană care ar mânca foarte sărat, sau o persoană care ar mânca fără sare, sau animale cărora el le a introdus cantități destul de mari de sare în organism, toți își conservă același grad de sare al lichidelor organismului lor.

Din studiile lui Quinton reiese o nouă concepție asupra organismului uman. Corpul nostru

Discursul n'a făcut nici o impresie. Uniformamentali sânt disgustați că au fost o a treia alegere. De altă parte naționalmani stau și acum grupați în jurul celor lor din trecut, Reinhold Heegn.

Alegătorii români au datoriat să sprijine ei candidatura naționalistului german.

Congregații furtive

Din Mureș Oșorheiu se telegrafiază: gația comitatului Mureș-Turda, convocată a decurs în cea mai mare agitație. Partizițional condus de coaliționistii de Déry Zoltán, contele Bethlen, Gáll Sándor, mánczy Nándor și alții au provocat scurta mari.

Îndată după deschiderea congregației Bethlen a interpelat pe vicecomite de convocare congregația de primăvară. Vicecomite răspunde că a făcut propunerea, dar propunerea a fost anulată.

Contele Bethlen propune să nu se ia în noștință răspunsul. Propunerea lui a avut 100 voturi, contra au votat 99. Se manifestă un rezultat enorm și ședința trebuie suspendată.

După redeschiderea adunării, Déry Zoltán terpelează în cauza unei hotărâri a comitetului central comitatens, care a fost anulată de consiliul de interne. Déry nu ia la cunoștință punctul evasiv al vice comitelui și propunerea.

Opoziția intrunește 94 voturi, partidul guvernamental numai 88.

În momentul când cetea această rezoluție Erösdý a smuls din mâinile președintelui rezoluția. Opoziția a aruncat asupra lui și călmare. Erösdý a scos un revolver și și-a îndrăsnit să-l atace.

Ședința s'a ridicat în mijlocul unui tumult enorm. Agitația e pretutindeni foarte mare și așteaptă demonstrații furtunoase.

Tomasich vrea să dezarme comitatul sârbo-croată

Agram 1 August. Banul Tomasich a început tratative ca mai mulți membri ai coaliției sârbo-croate spre a le câștiga concursul pentru marea unui nou partid politic. Acesta s'ar pune din elementele coaliției cu eliminarea

apare ca un recipient plin de lichid în care iesc celulele, acest lichid nu este altceva decât apă de mare. Activitatea mai mare sau mai mică a celulelor, și prin urmare starea de viață a organismului depinde de curățenia mai sau mai puțin ideală a acestei ape de mare. Lichidul se alterează, organismul suferă.

Atunci Quinton, cu drept cuvânt, s'a gândit: dacă nu s'ar putea primi apa din corpul omului când dânsa nu mai corespunde cerințelor organismului. Această experiență făcută la câini a demonstrat că nu le aduce nici un prejudiciu și altfel făcut experiențe în spitale, pe corpul omului aproape morți, iar rezultatele au fost minime. După mai multe încercări, experiențele lui Quinton au intrat în terapentică, și azi, omul care chide un ziar de medicină, va vedea »Quinton«.

În București a făcut mare șgomot acum doi ani, un medic român, Dr. Sterian, și conferințe și polemici asupra plasmei lui Quinton, pe care dânsul o aplică în tratamentul berulozel. Nu intrăm în detalii, scopul a fost de față fiind general, iar nu particular asupra acestui sistem nou.

Oricum, teoria aceasta nouă a căpătând adânci rădăcini, iar Darwinismul și transformările pierde din ce în ce. Dr. P. I.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada H.

...progresist care cuprinde cele mai neliniștite elemente pe deputații Lorkovici, Surmin, Po... și Krspeika. Banul mai vrea să excludă și pe... Kulmer, pe Nikolci, Mazuranich, Luki... și Pribicevici.

Reușita combinației acestora e problematică.

Din România.

Di P. P. Carp despre situația din Balcani. Fostul ministru-președinte P. P. Carp, șeful partidului conservator, a avut o convorbire lungă cu un redactor dela ziarul »N. Wiener Tageblatt«. Discuția s'a urmat în jurul chestiunilor economice, apoi a continuat asupra situației în Balcani și a plecării fostului ministru german la București, dl Kiderlen-Waechter. Iată răspunsurile d-lui P. Carp:

»Di de Kiderlen Waechter e o mare inteligență. La București a adus la îndeplinire cu mare îndemnare instrucțiunile politice germane și chiar la Constantinopol, după cum se știe, și a avut o bună competență. Acolo a reprezentat pe ambașadorul Germaniei Marschall și a fost în misiune specială.

»După intrarea în secretariatul de stat al Germaniei, va avea de dovedit și altceva, anume că, nu numai că e în stare să aducă la îndeplinire instrucțiunile, ci că înțelege să le și dea, și că este în măsură să ia dispozițiuni. Aceasta înseamnă că după cum am spus, s'a impus ca diplomat să se ducă la București și Constantinopol și acum să fie numit ca secretar de stat într'un oficiu care are și talente de bărbat de stat. Eu nu mă încred că Kiderlen Waechter va dovedi și altceva.

»Dacă cerurile conducătoare germane l au acordat o asemenea încredere, nu încapă nici o îndoială că el e omul indicat pentru acest oficiu.

Di de Kiderlen Waechter, continuă dl Carp, e un bun cunoscător al situației în Balcani.

Cerurile berlineze, știu să prețuiască capabilitatea și talentul.

Eu personal sânt convins că dezvoltarea acestor raporturi depinde de durabilitatea regimului în Turcia și această convingere o au în Europa toți acei cari vor pacea.

Toate puterile iubitoare de pace se silesc să mențină regimul tinerilor turci la Cornul-de-Aur, și dacă se va clătina acest regim nu va cădea decât o încercare de a se menține cu prețul războiului chiar.

În interesul păcii balcanice, a cărei turburare ar putea aduce și alte complicațiuni, nu trebuie să se poată pledeci tinerilor turci.

Acest regim al tinerilor turci ca și toată viața constituțională, se bizuie în Turcia pe armată, armată și iar armată.

În sensul constituționalismului european nu există acolo și după convingerea mea nu va exista niciodată. Lupta comitetelor secrete, a diferitelor partide din viața politică, e lupta dintre cerurile militare.

Comitetul tinerilor turci are singurul sprijin în armată și în comitetul Islachiat.

Adversarul cel mai nou al regimului e din Turcia, dar dintre nemulțămii.

Turcia a promis, ce-i dreptul, naționalităților să acorde drepturi, dar s'a ținut prea puțin de cuvânt.

Câți sârbi, armeni, români, greci și bulgari sânt în parlament? Un număr neînsemnat care dispare față de numărul populației musulmane.

Oi toate acestea acest regim al tinerilor turci nu asigură posibilitatea unei dezvoltări sănătoase tocmai

prin armata care ține naționalitățile în șach și apoi prin consolidarea internă a Turciei și anume prin reforma administrației militare.

Prin ultima revoluție s'au trezit toate forțele, și ele sânt încă în deplină activitate în armată.

Pe de altă parte, repet însă că trebuie să ne punem întrebarea dacă nu cumva crescând greutățile interne, Turcia nu se va ridica în contra unui vecin.

Într'un asemenea caz ar trebui să ne gândim în primul rând la Grecia, întru cât Grecii sânt azi la Constantinopol cea mai dușmănită națiune.

Și raporturile noastre cu Grecia, sânt rele, și din nefericire vor rămâne totdeauna așa, pentru că cele două state se află la mare distanță și nu e deci de temut că s'ar putea recurge la ultima ratio: războiul.

Din această cauză nu poate fi cruțare între aceste două state.

Între Turcia și Grecia însă cari sânt vecine, prin granițe se pot produce ciocniri.

Din această cauză chestiunea trebuie să fie urmărită cu grijă de toți factorii cari se interesează de pacea în Balcani.

Pentru inundații din Solnoc-Dobâca.

— Un apel. —

Direcțiunea institutului de credit și economii »Someșana« din Dej deschide o subscripție publică pentru jertfele inundațiilor din comitatul Solnoc-Dobâca și apelează la inimile nobile și darnice creștinești, să contribuie cu un grăunte din prisosul lor pentru ușurarea suferințelor celor fără hrană și flămânzi

Subscripția a fost deschisă prin

»Someșana« cu 300 cor.

Dr. Teodor Mihali 200 »

Augustin Pinte, contabil 20 »

Contribuirile marimonioase sânt a se trimite la adresa direcțiunii institutului »Someșana« în Dej, de unde vor fi transpuse la locul destinațiunii lor. *Direcțiunea.*

Din străinătate.

Conflictul Spaniei cu Vaticanul. În Spania frământată de veșnice turburări sângeroase, a izbucnit un nou conflict care amenință să ia dimensiuni mari și îngrijorătoare. În fruntea guvernului a ajuns un om cu vederi cevaș mai liberale, Canalejas, care a încercat să apropie și Spania de celelalte state cu civilizație înaintată. Era de prevăzut deci, că va trebui să ajungă în conflict cu partidul puternic al clericilor.

Ministrul-președinte Canalejas, văzând că tratativele cu Vatican pentru reforma concordatului se trăgănează din partea Romei a intervenit în favorul libertății religioase, publicând o ordinațiune prin care se permite și necatolicilor să însemne cu insignii externe corespunzătoare bisericile și cimitirile lor. În acelaș timp, însă prin ordinațiunea sa guvernul a limitat și libertatea de a se înființa congregații călugărești noi, supunându-le la plățirea de impozite după veniturile industriilor ce le exerciază.

Într'o țară în care pe lângă o populație de 17 milioane trăiesc 150.000 de preoți, călugări și călugărițe, cari împreună dispun de-un venit de peste 700 de milioane de pesetas, (1 pes. = 95 bani), în care învățătorii abia își pot încasa lefurile neînsemnate și aproape jumătate dintre locuitori sânt analfabeți, — măsura aceasta nu liberală, ci numai dreaptă, a trebuit să provoace nemulțumiri în cercurile clericale cari au stăpânit până acum și cele mai mici manifestații ale vieții publice.

Măsura aceasta a fost prezentată forurilor din Roma ca o măsură *anti-religioasă*, deși în cazul cel mai rău e o măsură numai *anti-clericală*. Urmarea a fost că Vaticanul a cerut revocarea ordinațiunii într'o notă agresivă, la care Spania a răspuns cu rechemarea ministrului său pe lângă Vatican, Ojeda.

Guvernul lui Canalejas e însă hotărât să nu cedeze convins că cetățenii luminați ai țării îi vor da tot sprijinul în lupta aceasta de emancipare a țării de sub influența păgubitoare a clericalismului.

Desfășurarea acestei lupte însă nu se poate urma în pace, mai ales într'o țară în care mizeria împinge clasele desmoștenite la necurmte revolte, cari nu pot fi înăbușite decât cu mari vărsări de sânge.

Din Barcelona, vechiul focar al mișcărilor anarhiste, au și început să sosiască știri neliniștitoare. Piețele stau goale, prăvăliile sânt închise, toată lumea rămâne la adăpost și se așteaptă în fiecare clipă la izbucnirea unei revolte.

Poporul spaniol care, cum a zis odată Menendez Pallares, cheltuiește mai mulți bani pentru a se pregăti la moarte, decât a se aduce pentru viață, — acest popor spaniol a ajuns la un punct critic al evoluției sale istorice.

Madrid, 1 August. Eri a avut loc un consiliu de miniștri în care s'a discutat situația.

Ministrul-președinte a făcut declarația că Vaticanul se înșală dacă crede că spaniolii sânt fanatici. Cercurile din Roma vor ajunge în curând la convingerea că nu mai trăim în spiritul veacului trecut și atunci vor învrednici și Spania de alt tratament.

Ziarele republicane sânt pline de laude la adresa guvernului și-l îndeamnă să continue lupta asigurându-l de tot sprijinul lor. Ziarele catolice îl atacă cu vehemență și declară că toți catolicii sânt gata de luptă.

Madrid, 1 August. Ziua de ieri a trecut fără turburări mai mari. Demonstrații au avut loc în mai multe orașe, dar conflictele mai grave nu sânt de înregistrat.

Roma, 1 August. Ministrul Spaniei la Vatican De Ojeda, a părăsit azi dimineață Roma și a plecat la San-Sebastiano

Regele Petru la Viena. Ziarul »Depeșă« din Belgrad anunță că contele Forgach, ministrul plenipotențiar austriac la Belgrad, după terminarea tratativelor convenției comerciale a comunicat guvernului sârb că împăratul Francisc Iosif dorește ca regele Petru să-l facă o vizită la Viena. După această comunicare s'a ținut un

Nu mai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti**

fabricanți de mobile în Marosvásárhely, se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din:

2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane.**

Tot aceeași cu toaleta în 3 părți 400 coroane.

Transport economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocnelii separate, în oricare parte a Ardealului

în provincia la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mostre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă.

consiliu de miniștri în care ministrul de externe Mișovanovici a fost însărcinat ca să stabilească modalitatea acestei vizite cu ocazia întrevederii sale cu contele Aehrenthal.

Clocnirea graniței turco-muntenegeană. Lângă Plava, districtul Gusiinje, muntenegeenii au invadat teritoriul turcesc atacând satele mahomedane; trei săteni au fost împușcați. Postul militar turc care a intervenit a avut trei soldați grav răniți dar muntenegeenii au fost respinși până la teritoriul lor.

Academia română.

Concursuri pentru premii.

(Urmare).

B) Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

I. Premiile Secțiunii Literare.

1. Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 6000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: Istoria școlii la Români de pretutindeni până la anul 1866. Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1910.

2. Premiul Năsturel, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Influența curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX.« Terminul manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1911.

3. Premiul Adamachi, de 5000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală de 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Studiu despre superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă.« Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1912.

4. Premiul Eliade-Rădulescu, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală, din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Arta religioasă și arta casnică la Români« (cu excluderea arhitecturii). Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1913.

5. Premiul Năsturel, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre »Sufixele de formare a cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor.« Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1914.

6. Premiul Neuschotz, de 2000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Cari industrii casnice țărănești ale Românilor s'ar putea lucra și perfecționa, și prin ce mijloace? Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1914.

II. Premiile Secțiunii Istorice.

7. Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 20.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, sau în ori care sesiune următoare, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Istoria Românilor dela Aurelian până la fondarea Principatelor.« Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1910.

8. Premiul Adamachi, de 5.000 lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Desvoltarea bolerilor în Principatele române.« — Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1910.

9. Premiul Neuschotz, de 2.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: Modificarea tratului și moravurilor noastre în secolul al XIX.« — Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1910.

10. Premiul Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei, se va da în sesiunea generală din 1812, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Starea Principatelor române înainte de Domniile Fanarioșii.« — Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1911.

11. Premiul Năsturel, de 5.000 lei, se va da în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Domniile române supz regulamentul Organic până la 1848.« Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1912.

12. Premiul Princesa Alina Știrbei, se va da în sesiunea generală din 1914, pentru cea mai bună scriere în limba română despre: »Principiile morale și creștinești de care trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor.« —

Premiul este de 8.500 lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuielile de tipărire a scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1913.

13. Premiul Adamachi, de 5000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului: »Sentimentul religios în populația noastră rurală.« Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1913.

14. Marele premiu general Ioan Carp și Maria Carp, de 7000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului: »Istoria culturii românești dela 1821 până în zilele noastre.« Se va arăta dezvoltarea culturii intelectuale în toate manifestările ei mai însemnate. Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1914. (Va urma).

Concertul din Ocna-Sibiului.

Dolna din fier. — Un punct unguresc.

Cărturarii din Ocna — bătrâni și tineri — se împrijesc să se țină în fiecare vară, de obicei în culmea sezonului de băi, câte un concert, pentru ca oaspeții români dela scaldă să-și mai mângâie simțul național jignit fără cruțare de administrația șovină a băilor »magyar királyi«. Căci în sala de lectură nu dai de a-te foi românești decât de »Telegraf« și de »Gazetă«. Altele nu vezi. Nici »Tribuna«, nici »Libertatea«, »Foaia poporului«, »Luceafărul« și vre una din București. (»Gazeta« încă probabil numai prin tradiție). Apoi toate avizurile din parc și din lacuri sânt numai în ungurește și nemțește; așa d. e. tăblițele cari arată locul celor ce nu știu înnota fac atenție pe Unguri și pe Nemți; Români — oaspeții din Sibiu și de mai departe în număr destul de considerabil — se pot face saramură, trecând bariera. Iar muzica cântă românește rar de tot, — și atunci ca din milă; în schimb însă nu lipsesc csárdás-urile și cântările populare maghiare la nici o ocaziune. Și e știut bine, că avem, har Domnului, destule cântări, cu cari ne putem mândri. Nu vrem noi excluzivism românesc, dar vrem loialitate și considerații cinstite acolo, unde e vorba de punca Românului, fie acel Român chiar și jidan din București, care pe aci știe mai bucuros nemțește și franțuzește (v. »Lista oaspeților«: Falk, Appel, Freumann, Kestemann, Schukerle, Wetler, Wiesner și alții mulți »pumonteni« și »nepumonteni«.

Intre astfel de împrejurări nu i mirare, că pe cât se înmulțesc la Ocna Evreii din România în acelaș timp cu conștienții lor »Unguri« dela noi, pe atât scade an de an numărul adevăraților oaspeți români. Intr'adevăr, nu înzadar a zidit statul cu milioanele cetățenilor contribuabili scaldă în stil arhitectonic iudevesc; fiil și mai ales fiicele lui Israil își arată reverința printr'o mare afluență caracteristică neamului »ales«.

Destul că concertul din 24 Iulie a. c. a fost bine venit; ni-a arătat o sală fixă de lume. Succesul peste așteptări al concertului l-a asigurat

pe lângă împrejurările spuse mai sus: fapt s'a angajat muzica militară a regimentului de fanterie nr. 31 pentru concert și pentru ce a urmat, apoi concursul cunoscuților cântăreți al d'ui preot Isala Popa, basist și al d'ui Octavian Murășan, baritonist, dar mai ales concertul d'ui Dr. Anton Bogdan, candidat de ad

Părintele Popa și a pus la întrecere vocile puternice de afară din noaptea, cari frați de ai noștri le a fost o catastrofă, și într'un concert, la casa cărula au intrat 450 de cari s'au trimis, cu oprirea cheltuielilor, în năpăstușii din Banat. A cântat — curiosă coincidență de întâmplări — tocmai »Nor de vânt« de W. Humpel, cu acompaniament de or

Dl Murășan ne-a desfătat cu vocea-i de tărâș de operă cu »O salutaris hostia« de Bordes și »Cântecul haiducesc« din »La toare« de Dr. Brediceanu, pe lângă un acompaniament. Tot supz conducerea d'ui cântat cu destulă precizie un cor bătrân câteva cântări alese, — dintre cari »Domn deleanului« cu solo-uri cântate de teleogii și Neagu a trebuit să fie repetată.

Partea leului a fost însă totuși a unui simplu ciobănesc, care în mâna d'ui Bogdan ajuns să vrăjească întregul public. Acorul măiestre de doină scoase dintr'un instrument atât de neînsemnat original românesc, pe un acompaniament instrumentelor cu coarde, unel muzici militare au captivat lumea, nu-ți poți face de farmecul produs de flautul d'ui Bogdan. Părea, că ascuții dintr'o vale patină un cioban de pe culme, care-și trimite bătaia vântului tot dorul și toată jalea din ea exprimată în cântecul fiuerului, al tovarăș nedespărțit, care l mângăie în durere și în lește mioarele...

A fost o greșeală însă (care în viitor te ocolită) că în programul de altcum bine întocmit s'a luat pentru orchestră punctul 6. »Clăcașe populare maghiare« de N. Kraul. Se zice niște oaspeți maghiari de băi și ar fi condit participarea de acest punct. Deși acela de au și venit la concert, vre-o 15 persoane, nici unul din Ocna), totuși n'a fost corect punct românesc la un concert al ungarilor numai că n'ar fi fost aplaudat ca cel ungar la noi, ci dimpotrivă ar fi fost fiuerat. Și un drept lăsat de bună voie se recăstigi greu. Ce vor zice domniile din comitetul jator, dacă la anul li se va permite ținerea concert numai sub condiții de acestea, cari duc numai amărăciune și disonanță? Pe aceste mici satrapii provinciiali, și așa comitizuri de acestea, făcându-ne greutate și împiedicându-ne în manifestările noastre sociale; să le mână dară chiar noi apa pe moară?

Nu vreau să recriminez, ci accentuez din nou că a fost o greșeală, de care ai noștri trebuie se ferească atât la Ocna, cât și aiurea.

Correspondența

Cronică pedagogică.

Părerii cu privire la planul de învățământ oficial.

VIII.

Citirile din sf. scriptură, cu deosebire a testamentului nou, ar înlocui foarte bine și cu folos, Catechismul. În școlile noastre însă asta nu se face. Și e ciudat că tocmai noi nu sântem papistași, cari avem deci voie să citim biblia, ne ferim de ea, mulțumindu-ne cu o rețetă sumară și lipsită de culoare a vieții și telor lui Isus, așa cum e expusă în discurs »istoric biblice«. Și câtă frumusețe, adâncă poezie nu e d. e. în psalmii lui David și plădă Solomon, despre cari elevii școlii populare n'au, dar a căror cunoaștere ar cultiva și poate mai minunat sufletul și mintea lor.

Iosef Müller & Comp., Mediaș-Medgyes. Birou tehnic și întreprindere de zidit pentru zidire în beton și beton de fier; depozit de lucrări de ciment. Primește și pregătește tot felul de construcțiuni de beton de fier: așezarea de padimente fără închieturi, depozit stabil de ciment pentru acoperit din ciment, barere pentru trepte, plăci de ciment, și pietrii-beton pentru fântâni.

INFORMATIUNI.

A R A D, 2 August n. 1910.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, sftul Ilie, numărul viitor al ziarului nostru va apărea Miercuri la orele obișnuite.

— **Redacțional.** *Domnul Octavian Goga* a intrat cu ziua de azi în șirul colaboratorilor statornici ai ziarului nostru.

— **Prințul Carol al României la Brașov.** Vineri d. a. Carol al României a sosit la Brașov împreună cu suita sa, după ce întrebase telegrafic pe directorul muzical Lassel, dacă va putea fi primit la »Biserica neagră« ca să asculte orga. La ceasurile 3^{1/2} automobilul prințului a sosit la Brașov și a mers direct la biserică, unde a fost primit de directorul Lassel. Prințul a arătat un mare interes pentru orgă și directorul a executat timp de o jumătate cias mai multe arii.

— **Medic de ochi în Oravița.** Ni-se scrie că dl Dr. Crăiniceanu, medic locotenent colonel în rezervă, specialist în boale de ochi, va petrece luna lui August în Oravița (lângă Maierul bisericii, nrul 450), unde acordă consultații la bolnavi de ochi.

Di Dr. Crăiniceanu e de origine din Ciclova.
— **Tineri români distinși.** Din München ni-se scrie: Azi și-a trecut examenul de doctor în filosofie dl Dr. Roșca fiind promovat *Summa cum laude.*

Cinste frumoasă pentru Românii Ardealului!

— **Cununie.** D-șoara Aurelia Gavriș din Odești și dl Paul Fetti, absolvent de teologie din Suplaiu, își anunță cununia ce va avea loc în biserica gr-cat. din Odești, 14 August st. n., orele 4 d. a.

Felicitările noastre.

— **Ministru român în Câmpeni.** Ni-se scrie: Ministerul de domenii al României, dl *Constantinescu* cu doamna, însoțit de suita sa, a sosit cu automobilul, Miercuri, în 27 Iulie a. c. în comuna Câmpeni. Prânzul l-a luat la dl avocat *Dr. Zosim Chirtop*, iar după prânz au vizitat, însoțit de familia dlui Chirtop, casa lui Iancu și cataracta dela Vidra. Pe la orele 6 au plecat spre Abrud, unde au stat peste noapte.

Di ministru a promis că încă în toamna aceasta se va mai întoarce prin Câmpeni, cu care ocaziune va petrece timp mai îndelungat, voind a face mai multe excursiuni prin Munții-Apușeni.

— **Terminul recrutărilor.** Ministrul de honvezi a dat o circulară în care se stabilește că asentările se vor începe în 8 August și vor ține până în 30 Septemvrie cel mai târziu.

— **O declarație.** Dala dl Vasile Macrea, fost redactor responsabil al ziarelor »Lupta« și »Poporul român« din Budapesta primim următoarea declarație:

Subsemnatul Vasile Macrea, de profesie maestru-tipograf, văzând discuțiile ivite în ziarele »Lupta« și »Tribuna«, întru cât a fost adus în discuție și numele meu țin că este datoriu mea să intervin și eu cu următoarele lămuriri.

1. Declar pe onoarea mea, în prezența martorilor jos iscăliți, că domnul Iosif Schlopul, fost redactor la ziarul »Lupta«, nu m'a îndemnat nici odată, direct sau indirect a-l denunța pe domnul Gheorghe Stolca ca autorul vreunui articol im procesuat;

2. Declar mai departe că acela care a încercat prin tot felul de mijloace să mă determine a face declarații în contra dl-ui Gheorghe Stolca a fost d. Dimitrie Birăuț, tipograf în Budapesta.

Fac această declarație spre a contribui și eu cât de puțin la lămurirea opiniei publice românești dela noi și din Ardeal.

București, 16/29 Iulie 1910.

ss. Vasile Macrea

Declarația aceasta s'a făcut în scris în prezența noastră azi la 16/29 Iulie 1910, la București, în localul Imprimeriei Statului. ss. I. U. Soricu, ss. C. Romașcan, funcționar la »Monitorul oficial«, ss. Const. Cristescu, tipograf.

— **Serbările din Iași.** Din Paris se scrie că consiliul Universității de acolo, ținând ședință la Sorbona sub președinția dlui Liard, vice-rector, a decis ca Universitatea franceză să trimeată un reprezentant la serbările jubiliare ale Universității din Iași, cari se vor ținea în cursul lunii Octomvrie.

— **Monumentul lui Mihail Eminescu la Galați.** Ni-se scrie: Comitetul însărcinat cu alegerea locului, unde să fie așezat monumentul lui Mihail Eminescu în parcul Municipal, a hotărât ca o dovadă de admirație pentru marele poet, monumentul să se instaleze în colțul, care răspunde în strada Domnească și strada general Lahovary.

În jurul monumentului se va face o mică grădiniță și va fi umbrat de un pom, care se găsește sădit în acea parte a străzii.

Di Corneliu Botez, președintele tribunalului local, și membru în comitetul de inițiativă, pentru ridicarea monumentului marelui poet, muncește zilnic pentru aducerea la îndeplinire a dorințelor din comitet și a admiratorilor lui Eminescu.

— **Di H. Chendi ne înștiințează, că în urma dovezilor suficiente despre firea scandaloasă și hrăpăreț a Birăușilor dela »Lupta« apocrifă, nu le poate foace cinstea de a sta de vorbă cu dânșii. Orice considerație și orice angajament onest încetează în fața necinstitei atitudini a negustorașului insipid.**

— **Moartea prințului Alex. Vogoridi.** Prințul Alexandru Vogoridi, cunoscut mai ales sub numele de Aleco Pașa, a murit la Paris, la vârsta de 88 de ani. Defunctul aparținea unei ilustre familii din Orient, și era al treilea fiu, al prințului Ștefan Vogoridi, hatman și caimacan al Moldovei după răsvrătirea lui Ipsilanti. Dânsul a mai fost bey al Samosului, unde a domnit dela 1833 la 1849, fiind totodată și sfetnicul cel mai ascultat al sultanilor Mahmud și Abdul-Medjid. Acest din urmă sultan i-a conferit chiar titlul de prinț al Valahiei în anul 1845, fără să fie domnit în această țară, cinste ce nu a mai făcut o nimăru. Prințul Ștefan Vogoridi este ciftorul bisericii bulgare din Constantinopol, care a rămas leagănul și catedrala Exarhatului.

— **Mare nenorocire într'o fabrică.** În fabrica de cement din Beocsin a avut loc Sâmbătă înainte de amiază o mare explozie a unui cazan, care a omorât 9 muncitori și a rănit alți vre-o douăzeci și cinci. Cauza nenorocirii după cât spun muncitorii ar fi directorul fabricii, căruia în diferite rânduri l-se raportase că e defectuos, dar fără rezultat. Pe urmă și neglijența fochiștilor cari lăsau încălzirea cazanelor pe mâna oamenilor nepricepuți și probabil acesta încă va fi provocat nenorocirea.

— **Frustrarea unei societăți de asigurare.** Judecătoria marină din Cardiff — după cât se anunță din Londra — se ocupă de'un delict al unei societăți de navigație care asigurase vaporul British Standard la o bancă engleză. Vaporul acesta s'a scufundat cu un transport de cărbuni în mare. Căpitanul vaporului a mărturisit că vaporul s'a izbit de o bancă de nisip și aceasta a pricinuit catastrofa, personalul însă a avut destulă vreme pentru a scăpa. Un matroz însă a mărturisit că vaporul n'a fost edificat decât cu scopul de a câștiga suma de asigurare, căci era de prevăzut că se va cufunda. Vaporul a costat 527000 mărci și a fost asigurat pentru

Asemenea și învățăturile și minunile lui Isus și trebui să le cunoască elevii nu din expunerile învățătorului sau din carte, ci din citirea nemijlocie a evanghelilor.

Din acest punct de vedere ar fi de un extraordinar folos, publicarea unei ediții școlare a bibliei, cu părțile cele mai alese și mai caracteristice, așa cum există în Germania și pare-mi-se și la Sași din Ardeal.

Ediția aceasta s'ar pune în mâna elevilor și cu ajutorul ei se va putea obține un învățământ religios, cu cele mai bogate și mai trainice surse.

O culegere din sfinții părinți încă ar fi folositoare mai ales că în legătură cu ei s'ar putea învăța foarte bine și cultul divin, pe care îl aud în fiecare Duminică și sărbătoare, dar pe care nu înțeleg nici ei nici poporul nostru.

Indeazim să afirmăm cu toată hotărârea, că un învățământ religios și temeinic și cu rezultate pozitive numai atunci se va putea aștepta dela o primară, când el se va întemeia pe citirea și a sfințel scripturi și a tradiției. În scopul acesta însă, învățământul religios de astăzi are nevoie de o reformă radicală, cecece în urma căreia învățământul nostru greoi, probabil nu se va înfrumuseța curând.

Cu privire la rugăciuni, aceleași observații ca și în anii premergători. Se pun titlul foarte general, fără indicația locului unde se pot găsi.

Anul al VI-lea.

Pentru anul acesta, planul prescrie istoria bisericească universală și națională.

Fiind studiul istoric de o importanță capitală în educația morală și intelectuală a elevilor, ne vom permite să stăruim ceva mai mult asupra lui.

Deși aici e vorba numai strict de istoria bisericească noi vom considera-o și pe cea profană, fiind că ea este mai valoroasă, cu cât istoria noastră politică este mai legată de cea bisericească.

Indeazim ce scopul suprem al școlii e acela format de *Herbert*, și pe care l'am mai amintit înainte, de a crește caractere religioase morale și să dea pe elevi capabili să participe în *mod activ* în progresul cultural al omenirii, e firesc ca el să nu poată fi pierdut din vedere nici o clipă, și că în instrucția trebuie să servească nemijlociat și statornic atingerea lui.

Participa însă în *mod activ* la progresul cultural al societății, în care trăiești, nu e cu putință decât având interes viu pentru toate problemele de viață economică, socială și culturală a neamului tău. În timpul de față însă aceste probleme sânt foarte numeroase și complicate, și uneori și ar putea câștiga cineva orientare în labirintul de azi, dacă îi lipsește o cunoaștere a dezvoltării din trecut. De aceea e necesar a urmări chestiunile acestea chiar din originea lor, unde ni-se prezintă mult mai simple și mai ușoare de înțeles. E necesar a învăța în instrucția cu cele dintâi elemente ale culturii omenirii sau naționale și a înainta apoi în treaptă în treaptă dela lucrurile cele de tot simplu la altele mai complicate, până când ajungem la înțelegerea starea culturală a zilelor noastre, și toate rosturile și necesitățile ei. Este deci necesar o oarecare pătrundere a dezvoltării istorice pentru a cunoaște mai temeinic starea actuală; iar din această cunoaștere trebuie să rezulte interesul pentru problemele culturii și vieții. *Goethe* încă susține că, »chiar dacă lumea se prezintă în întregime, tinerimea totuși trebuie să înceapă lara dela capăt și să treacă ca îndelung prin epocile culturii universale.

În urmăre învățământul istoric, care arată dezvoltarea omenirii sau a unui popor, și ducând la capăt această înțelegere a culturii de azi, și pătrunderea înțelegerea învățământul. Celelalte discipline se vor concentra în jurul lui lămurindu-l completându-l.

(Va urma).

Cl. Dr. I. Lupaș în »Vatra școlară« a. I. Nr. 7.

suma de 1275000 iar transportul de cărbuni deosebit pentru 250000. In cursul cercetărilor cei doi ofițeri ai vaporului au măturat că căpitanul vaporului i-a mituit ca să facă declarații cum le va dicta el.

— »Astra« la Măhaci. Membrii secției XXIII. »Turda« a »Asociațiunii« pentru literatura și cultura poporului român« precum și toți binevoitori și sprijinatorii ei sânt invitați la adunarea generală, ce se va ținea la 14 August st. n. 1910 la orele 2 p. m. în localul școlaei gr. cat. din Măhaci.

— Necrolog. Florica Oncescu n. Ursu, soția dlui Ioan Oncescu notar în pensiuie, a răpăusat la 29 Iulie n. în vrăstă de 57 de ani. Inmormântarea ei a avut loc la 31 Iulie și Șebeșul-sășesc.

Mohail Moisescu, fost coafor al Maj. Sale Regelui Carol I, de origină din Lipova, a răpăuzat la 29 Iulie n., în vrăstă de 66 ani. Inmormântarea lui a avut loc în cimitirul Șerban-Vodă din București, la 31 Iulie n.

Odihnească în pace!

— Insemnările unul sinucigaș. Câteva zile înainte de asta la un otel din Viena a des-cins un străin care s'a c'at drept Iohann G. din Ochsonfurt. Alături de el a fost mort Inveninat cu arsenică. Cât timp nu și-a pierdut cunoștința a făcut mai multe scrisori și și-a însemnat cele din urmă gândiri.

Notele sânt scrise între ceasurile cinci și șapte de dimineață. La început scrisul e liniștit, mai târziu începe să fie greoi, aproape indescifrabil: La cinci și un sfert am luat cea dintâi doză de arsenică, amestecată cu rom și apă. Nu simțesc nimic mâine însă mi tremură, probabil din cauza neliniștel. E ceasul cinci și jumătate, am luat a patra doză de venine. Inghit foarte cu greu dar acum sânt liniștit și nu mă preocupă nimica. Incep să mă îndoesc că am beut arsenic. Imi așez revolverul alături, deși ași vrea să mor mai bucuros Inveninat. Inainte de asta în Grecia paharul de venin era o formă legală. Șirele din urmă sânt scrise tremurat cu mână ne-sigură: Șase patruzeci și cinci, o nouă doză, mă așez pe pat. sânt frânt de oboseală...

Acțiunile insemnările au fost întrerupte. Alături de pat poliția a găsit revolverul încărcat.

x La croitoria universală. I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverenzilor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci și vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm pravălia de articole optice Seelenfreund Sándorné, din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, bino-cle, ochiane, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Internatul de fete cu școală de menaj și industrie casnică din Brașov.

Inștiințare pentru anul școlar 1910—1911.

»Reuniunea femeilor române din Brașov«, a-duce la cunoștință condițiunile de admisiune în »Internatul de fete cu școală de menaj și industria casnică«.

Reuniunea întreține și subvenționează acest Internat cu o sumă însemnată, spre a putea primi eleve cu taxe cât se poate de reduse.

În Internat se predă învățământ practic și teoretic.

Învățământul practic cuprinde: pregătirea bu-

catelor, întreținerea locuinței, spălatul și călcatul, legumăritul, croitul de rochii și de rufărie, cusutul cu mașina, diferite lucruri de mână până la cele mai variate broderii, țesutul la războiu dela cele mai simple până la covore colorate ș. a.

Învățământul practic se completează cu învățământul teoretic, tratând despre teoria bucătăriei, teoria croitoriei, contabilitate și chemie culinară, igiena; apoi, religiunea, limba și literatura română, maghiară și germană, cântări, desen ș. a.

Încăperile Internatului s'au mărit și corespund pe deplin regulilelor igienice, având școala și ateliere de lucru într'o clădire separată, situată împreună cu clădirea principală într'o frumoasă grădină, proprietatea Reuniunii.

Taxa pentru întreținerea completă (inclusiv spălatul) este de 35 cor. pe lună; la aceasta se mai adăogă o taxă suplimentară de 4 cor. pe lună, pentru învățământ, îngrijire medicală și băi. — Taxele se plătesc anticipativ, lunar, în total 40 de cor.

Primitura elevelor în Internat se face cu 25 August st. v.; deoarece numărul locurilor este limitat, părinții sânt rugați a anunța cât mai din vreme înscrierea.

Pentru a putea fi primite în Internat, elevele vor trebui să aibă vârsta de 12 ani, să prezinte certificat de botez, de școală și revaccinare.

La intrare în Internat, elevele pe lângă hainele și rufele trebuincioase vor trebui să și aducă așternut de pat, (saltea, perină și plapoma cu rufăria lor).

În ceea ce privește îmbrăcămintea elevelor înștiințăm pe părinții, că pentru reducerea cheltulielilor și pentru uniformitate s'a reglementat un costum uniform precum și șorțuri uniforme, pe cari elevele trebuie să și-le facă în Internat.

În legătură cu acest Internat Reuniunea întreține și un Orfelinat, în care se primesc fețișe române, orfane și sărace pe cheltuiala Reuniunii. — Pentru ocuparea acestor locuri se publică concurse.

Informațiunile se pot lua dela Direcțiunea Internatului, Șirul spitalului Nr. 10.

Maria B. Baiulescu,
președintă.

Ioan Langeru.
secretar.

-Cronica socială și artistică.

Petrecere în Plan. »Reuniunea Pompierilor« din Pianul-superior și Inferior invită la petrecerea de vară ce va avea loc Duminecă, 7 August n., în grădina școlaei din Pianul-superior. Inceputul serbărilor la ora 1 d. a.

Concert în Sângeorgi. Senatul școlaei gr. cat. din Sângeorgiul român invită la concertul și petrecerea de vară ce va avea loc Marți, la 2 August n., în hotelul băilor »Hebe«. Inceputul la orele 8 seara.

Petrecere în Meșcreac. În școala din Meșcreac va avea loc, Marți 2 August n., o petrecere de vară în beneficiul bisericii locale. Inceputul la orele 7 seara.

ECONOMIE.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.
Budapesta, 2 August 1910,

Pretul cerealelor după 100 kigr. a fost următorul:

Orta nou	
De Tisa — — — — —	21 K. 50
Din comitatul Albei — —	20 » 70
De Pesta — — — — —	20 » 50
Bănățianesc — — — — —	20 » 40
De Bacica — — — — —	20 » 70
Secară de calitatea I. — —	14 » —
Orzul de nutreț, calitatea I.	12 » 75
Ovăs de calitatea I. — — —	14 » 95
Oncurus — — — — —	11 » —

BIBLIOGRAFII.

Ioan Porumb: Sfaturi instructive. Supra titlu a eșit de supt presă în zilele acestea o carte foarte potrivită pentru stîrpirea generală a deprădărilor stricicioase din mijlocul poporului român. Oportunitățile dicat binemeritatului prof. prep. din Gherla: I. I. Boros (a căruia portret e reproduc în text) și Reșterii inv. gr.-cat. din comitatele Sătmar-Ugocea.

Acest op se estide pe 5 coale de tipar și are un conținut cuprins literar: Slăbirea credinței, concubina, minciuna, jumămintul, minia, cearta și bătaia, proceselor, simțul de păstrare, știricenia, muncă, lucrul, luxul, pomenele, beția, credințele deșarte, goii, sărbătorile băbești, neștiința noastră de concludiunea. Prețul 1 cor. 20 fil. Se poate comanda dela autor: Ioan Porumb, inv. în Tăuții de sus (rodtófalá, Sztatmár megye). O recomandăm cu toată dădura în atențiunea conducătorilor și luminătorilor poporului român.

— A apărut: Revista Culturală din Craiova, anul III-lea, Nr. 15 și 16, cu următorul cuprins: M. Ș. Jan: Un scriitor de talent, Cîntarea Romîniilor; Strajan: A Schopenhauer; Dr. I. Puțurianu: Bacilul colicomun, preotul vulgar, pneumo-bacilul lui Friedlander, bacilul piocianic și bacilul dizeenteriei; Ionescu: Danțurile naționale; Gr. D. Gabriel: Din galeria artiștilor muzicali, Verdi; I. P. Dr. Soc. muzicală romînă »Hora« din Craiova, De la serbare școlară. Bibliografie. Cronică.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare, 10—20 fil. porto:

- Olariu I. Dr. Scrierile părinților apostolești
- Olariu I. Dr. Evangheliile după Matei, Marcu și Luca
- Olariu I. Dr. Evangheliile după Ioan

Poșta Redacției.

S. St. (A.) Regretăm că nu putem să vă plinim rugămintea. Facem și noi colecții ziare.

Năsăud. În ară de articolele publicate primit nimic. Vă rugăm să ne mai trimiteți articolul din urmă și-l vom publica.

Cașovia. Vă mulțumim pentru cele comuncate în scrisoare.

Redactor responsabil: Iullu Giurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nisihin și cel

Se caută un candidat de advocat

cu praxă,
pentru cancelaria avocațială
Dr. Emil Moin
Șiria.

Credit pe ipotecă, pe cambliu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor
ARA D,
str. Weitzer János 15
Telefon nr. 376.

„SOMEȘANA“
instituit de credit și economii în DEȘ.
CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii »SOMEȘANA«, societate pe acții în Deș, prin aceasta publică concurs pentru ocuparea a **doi (2) posturi de practicanți**. Salar anual K 1000.

Dela reflectanți se recere:

1. Să dovedească cu atestat că au absolvit o școală comercială superioară cu examen de maturitate.

2. Să pozeadă pe lângă limba maternă-română, limba maghiară și cea germană.

Cererile au să se înainteze până în 21 August st. nou 1910 la direcțiune.

Postul va trebui ocupat în 1 Septembrie n. 1910.

Deș, la 28 Iulie 1910.

Direcțiunea.

AVIS!

Direcțiunea institutului de credit și economii »SOMEȘANA«, societate pe acții în Deș, prin aceasta face cunoscut dlor acționari, că în ședința sa ținută la 28 I. c. au prelungit termenul de optare pentru acțiunile din misiunea ultimă tot pe lângă condițiunile »prospectului de emisiune« edat în Deș la 19 Martie 1910 — până în 1 Octombrie 1910.

Condițiunile de emisiune fiind foarte favorabile, sunt rugați Domnii acționari a se uzua de acel favor și a-și valida dreptul, subscriind un număr însemnat de acții noi.

Deș, la 28 Iulie st. n. 1910.

Direcțiunea.

ANUNȚURI!
 se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunel«.

Imprumuturi ieftine

fără orice cheltuieli se mijlocesc pe moși cu amortizație pe lângă 4 1/2% dela 10—65 ani, și poveri mai scumpe vor fi scoase după etalonul de mai sus.

Orice mașini agricole, fabricații de prima clasă și cea mai nouă construcție, ca mașini de treierat cu vapor, benzină și ulei brut (noui ori folosite) apoi mașini de sămănat, vânturat, mori cu vapor, benzină, olei brut sau jilipuri, pe lângă plătire avantajoasă în rate și fără urcare de preț.

Vânzare și cumpărare de moșii, mori, fabrici, case etc. etc.

Agentura generală pentru comitatul Arad, Cianad, Bacibodrog, Timiș, Torontal și Caraș a aparatului »IDEAL« pentru acetilenă, Kellner & Schnanzer din Budapesta, cu lumina frumoasă și suportabilă și cu manuară garantat cea mai simplă și mai sigură.

La chemări în provincie se trimit funcționari specialiști.

Agenti cinstiți pentru țară se caută pe lângă onorar.

Agentura generală comercială **Palmert Mátyás,** Tulpoara (centru) Prinz-Eugen-gasse Nr. 3. (lângă cuștarul Koch).

Lucza József

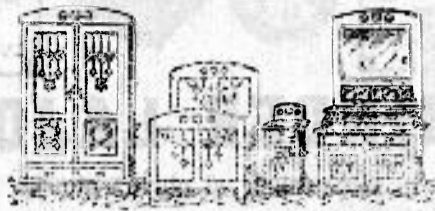
atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc **curățirea penelor de pat,** cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praful. Comandele din prov. se efeptuesc imediat și pr.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine **mobile** pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțătorie p. articlii de sticlă, porcelan și metal; fârfurii și blide înflorate, rame p. icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

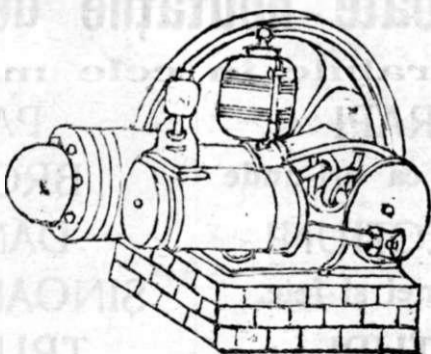
Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

leftin de tot: **Candelabru aurit,** pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—
 — La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

Cele mai bune
orologie
 — cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale
 atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria
BRAUSWETTER JÁNOS
 orologier în SZEGED.
 CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
 Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a celit anunțul în Trib.)
 Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică. Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supt inspecția financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2—60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK
 turnătorie de fer și fabrică de mașini în SEGHEdin—SZEGED.
 Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal și nickel

Articlii de argint de China.

Ochelari și zwickeri de Rathenov.

Articole optice de aur și argint.

Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în
Magyarád se află de vânzare în
cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător
de mașini de fotografiat »KODAK« în
Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur,
entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare,
rdăreu cancelarie și de Schwarzwald. —
Mașini de fotografiat și ajustări pentru

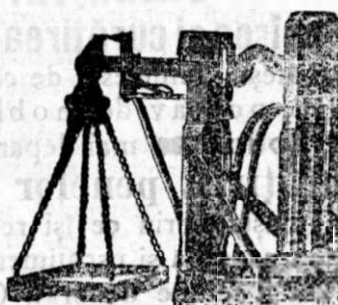
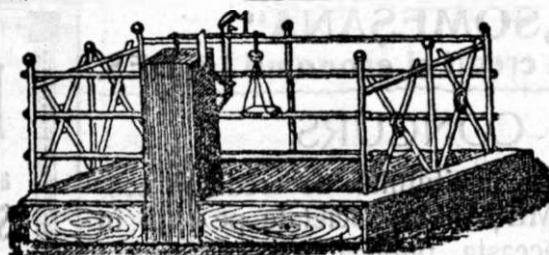

amatori. Ochelari
veritabili Roden-
stock Diaphragma.
Mare asortiment de
sticle perescopice,
objective, lornete,
și de alte obiecte
optice. — Prăvălia
mea îi stă la dis-
poziția on. public
un Refraktometru
de Rodenstock
(mașină pentru exami-
narea ochilor)
prin ce se știe ime-
diat ce fel de sticle
sunt de lipsă. —

Prima fabrică de cumpene
și greutăți din Brașov.

PAUL WIDMANN

Brașov-Brassó,
Korház-u. 62.

Recomandă tot-felul de:
cumpene și cântare, balanse-
zecimale, centimale și cumpene-pod,
precum și greutăți cu prețurile cele
mai moderate. - Serviciu conștiințios.

Se primesc
reparări și
autenticări
din nou.

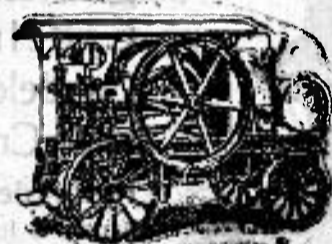
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase în
magazinul economic și de unelte al lui

Kálló István és Társa

Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

Teleki-u. No. 1

Are în depozit, pe lângă avantajoase
condiții de plată, tot-felul de mașini
industriale și agricole, aparate,
unelte, oleiuri, saci, mușamale sunii
motoare, automobile, stropitori etc.
Cereți prospecte. — Expediție gratuită.
— Corespondență în limba română. —

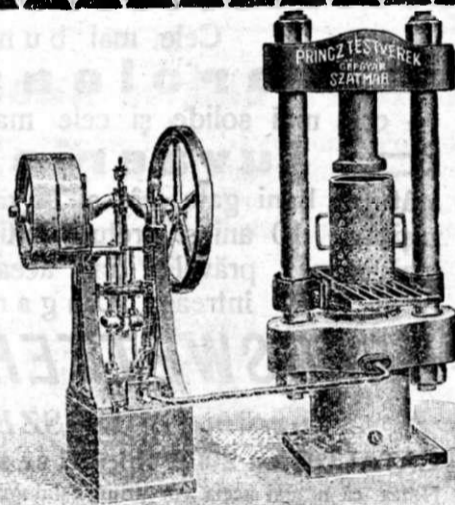

Mare asortiment de: oroloage de aur,
entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare,
rdăreu cancelarie și de Schwarzwald. —
Mașini de fotografiat și ajustări pentru

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

din SZATMÁR.

- Pregătește petrine și orice mașini
- pentru stors olei, mânate cu apă
- mașini de desghioat, sfărmat
- și prese, pe lângă asta cele mai
- exacte transmisiuni cu
- — tractație circumpețială. —
- ■ Instalăm mori pe tain,
- ori cu cilindre. ■ ■ ■ ■

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

== Au sosit toate noutățile de primăvară: ==

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI

pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI

mai iefteni ca ori-unde

CONFEȚIUNI

pentru femei și fete.

ALBITURI.

PANZE.

BRODERII.

DANTELE.

ȘINOARE etc. etc.

TRUSOURI.

ADJUSTĂRI

(DECORAȚII)

pentru haine.

Rog să binevoiiți a primi

vitrinele mele.

Fond. în a. 1860.

NÄDER J.

mäiestru

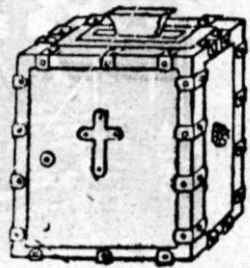
ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente **cuțite de buzunar** cu tăși englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnățari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

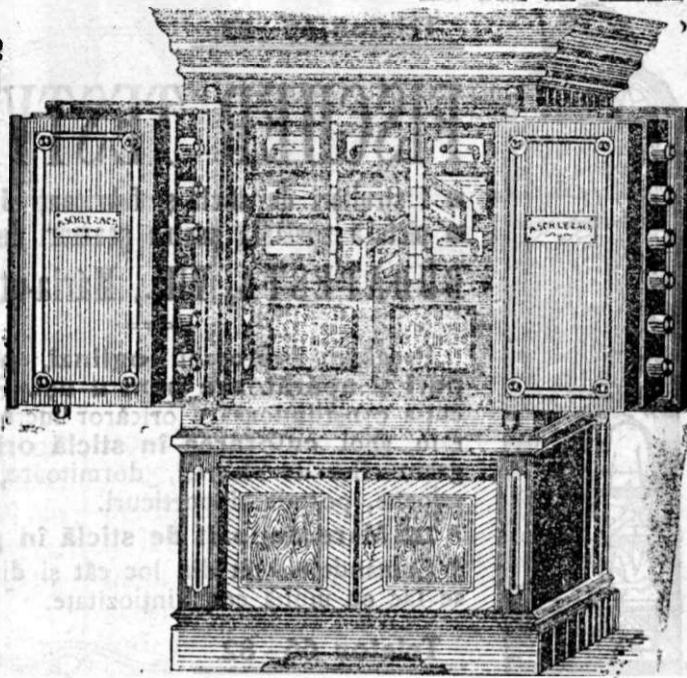
Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, precum și articlii mănufort. — Revizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de brânșă aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă prețurile cele mai moderate.

A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și trezorerie în **Sibi-u-Nagyszeben, Lederer-g. 2.**

Fabrică casse cu sertare din scylolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Scutare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!

Acționează în decurs de o oră dacă folosești:

„SUDORAN”-ul

de la **MOLNÁR.**

Copile epistolelor de recunoștință sunt autentice de notarul public

Sf. die farmacist! Medicamentul „SUDORAN” comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă. Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la „Duhul sfânt” Szombathely. Nu pot întelăsa ca să nu vă fie cuposent, că medicamentul d-tele „SUDORAN” contra asudării picioarelor și subțiorilor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inretr., R. St. Die! Din „SUDORAN”, leac contra asudării picioarelor, mânelor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, au răspuns foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Die apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-voastră am cea mai mare recunoștință pentru „SUDORANUL” d-tale. Pentru că și eu am suferit în măsură de asudoarea picioarelor și după două săptămâni mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții prin produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiteți și altele — și acestea pentru alții. Am rămas în viață. G. K. ospătar S.

Sf. Die apothecar! Am primit „SUDORANUL” comandat, contra asudării de picioare, mâni și subțioare. Credemă, că cine-l folosește după metoda d-tă, îl află de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F. St. Die! „SUDORANUL” contra asudării de picioare și subțioare, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună încredință îl pot recomanda nu numai celor din patrie și străinătății, intrucât „SUDORANUL” înțese mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Iți datorez mulțămită, că m'am scutit de boala neplăcută, Salut R. A. învățator A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apothecar în Szombathely.

Prețul unul flacon 1 cor. 30 fl.

dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

„SUDORAN” prov. cu marcă să se primească.

Prăvălie nouă de **ghete pentru dame și bărbați**

Oradea-mare—Nagyvárad.

Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér).

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar **Ferenczi** din Cluj. În urma experiențelor câștigate pregătesc neexceptionabil și cu prețuri moderate **ghete americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți**, mai pregătesc și **ghete orthopedice conform ordinilor medicale pentru picioare bolnave, apoi cizme elegante (ciobote) pentru vânători și pentru călărit.** — La comanda din provincie este de ajuns trimiterea unei ghete folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distinsă stimă:

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.

— — Cel mai bun remediu contra — —

● **boalei porcilor și vitelor** ●

e păsatul proaspăt. Pentru acest scop recomandăm cea mai nouă mașină a noastră pat.

„**LACI**” numai 20 cor.

Macină porumb și orice cereale, mare și mărunț. Se învârte ușor, petrece mult și e foarte trainică. Pe cias macină 20 de kilograme. — Se află la: —

FRAȚII BURZA marchitan și negustori de mașini
ARAD. Telefon 604.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:

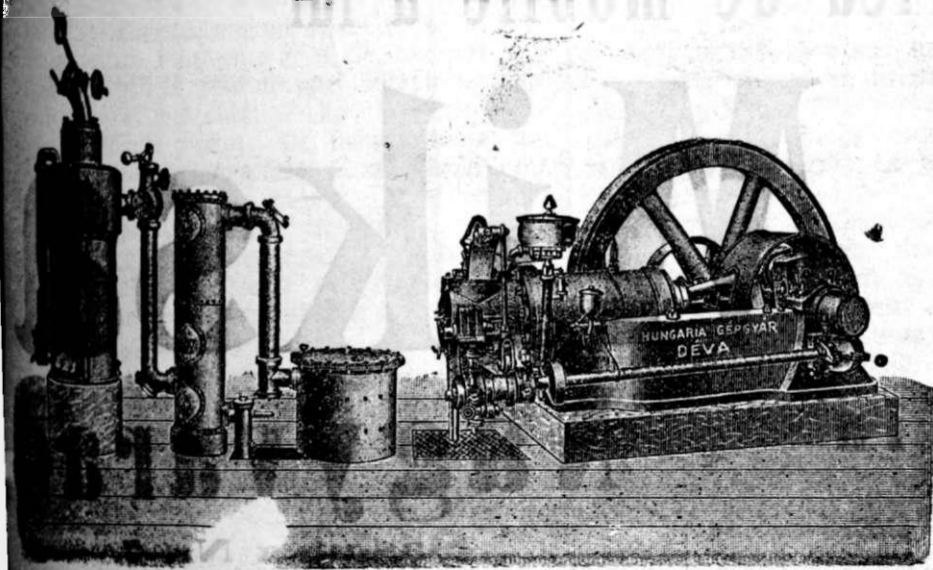
Tot-felul de mașini economice.

Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trieră, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.

Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de gheață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canel.

Stațiunile de automobile.

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

- Instruitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
- pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66—82.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

sculptor și meșteru piatră.

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Mașini de scris IDEAL și ERICA

Gramofoane

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la

specia listul: **Barthelmie György**

Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — — mehanic din Transilvania. — —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mehanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

Să ne credeți
că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi zlua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1'80 1'90 2'— 2'20 2'40 2'40 2'60 cor. una se dă rabat. —

Comandele se pot face prin trimt. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt”

Kaposvár, Fő-utca 22 T.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba. în Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.